

FOND OPORUKA U HISTORIJSKOM ARHIVU U HVARU

Dr. Niko Duboković Nadalini

Na području Historijskog arhiva u Hvaru postoje dva fonda oporuka u javnom depozitu. To su one čuvane kod Kotarskog suda u Starome Gradu i objavljene ovih dana u Biltenu br. 3 ovog HA od predsjednika istog suda dr Iva Kasandrić, i fond što se čuva u HA, čiji popis ovdje donosimo.

Ovaj fond bio je sastavni dio starog sudskog arhiva hvarske komune, što ga je 1947. preuzeo Državni arhiv u Zadru¹, pa je iz istog fonda izdvojen u XIX v., u času stvaranja redovitih sudova na Hvaru. U toku lanjskog ljeta bio je kronološki i po mjestima sreden i popisao od stud. povijesti Zagrebačkog sveučilišta Nikše Stančića iz Staroga Grada, koji pokazuje mnogo smisla i sposobnosti za arhivski rad. Mi taj popis, uz neke manje nadopune, objavljujemo po želji uredništva Arhivskog vjesnika u Zagrebu.

Fascikl sa signaturom 19/21 OPORUKE sastoji se od 146 dokumenata, koji potječu iz Hvara (51 komad), Staroga Grada (42), i dalje redom Vrboske, Jelse, Vrbanja, Dola, Grablja, Brusja, Svirača, Pitava, Vrisnika, Sućurja i Visa. Uzimamo naravno i viške oporuke, jer je ovaj otok bio sastavni dio naše komune do 1806, a onda hvarskog kotara do 1946.

Ako vodimo računa o činjenici da je razdoblje u kojem su nastali testamenti iz ovog sveska u Hvaru (1592 — 1819) nešto dulje nego li ono Staroga Grada (1606 — 1812), vidimo da je Stari Grad po broju testamentata jednak i možda laži, što pokazuje na privredni značaj ovog mjesta, koje je do sredine XIX v. glavni centar na hvarskoj ravnici, i ako bez upravne funkcije sve do časa stvaranja političkih općina na otoku Hvaru².

Analiza prezimena pokazuje da su testatori u većini obrtnici i brodari u gradovima, a u selima seljaci i donekle brodari³. Ima među njima mi-

1) v. Inventar javnih crkvenih i privatnih arhiva otoka Hvara 1955, p. 37.

2) v. ND: Moderne administrativne općine na Hvaru (1812): Prilozi povijesti otoka Hvara I, p. 122. Tada je Stari Grad postao sjedište jedne od hvarskih općina.

3) Brodari su pokretači privrednog života otoka na vrlo intenzivan način od XV vijeka. Regrutiraju se u svim mjestima, gradovima i selima. Jedan od tih je i pučki vođa Matija Ivanić. Ekonomsko blagostanje podizalo je njihov ugled među otočanima, a plovidba ih je oslobađala osjećaja podređenosti.

nimalni broj došljaka (iz Venecije i Roviga po jedan), i nekoliko iz naših susjednih krajeva (Korčula, Lumbarda, pa Kotor).⁴ Konačno ima nekoliko patricija i popova.

Testamente redovito pišu i ovjeravaju notari, kojih je u prošlosti bilo mnogo, pa i u malim mjestima.⁵

O notarima na Hvaru pisat ćemo u posebnoj raspravici pa tako i onima iz ovog popisa.

Naučni radnici, koji žele proučavati ovaj predmet, pa i one testamente što ih još uvijek čuva Kotarski sud, mogu se izravno obratiti ovom Historijskom arhivu.

Upozoravamo ovdje samo na tri dokumenta iz zbirke. Testamenat što nosi u našem popisu redni broj 29 — popa Dominika Damiani, jer sadržava veoma iscrpne popise namještaja i odijela. Onaj pak br. 50. Elisabete Angelini rođene Boglić, nam pokazuje na simptomatičku okolnost da je patricijka iz bogate kuće, 1820, čitavih 7 godina nakon odlaska Francuza, bila još uvijek nepismena. Radi broja 92 Giulie Corner Bervaldi v. ženidbeni ugovor iz 1794. u inventaru Arhiva Ružević.⁶

4) Kotor je doduše daleko, ali je bodski promet uzduž obale bio vrlo intenzivan, hvarske luke vrlo povoljne za zaštitu od nevremena. Tako su Bokelji zarana uzeli običaj boraviti dulje u našim lukama (Hvar, Stari Grad i Jelsa), i često su se naseljavali. Br. 111 je iz Dumna — to su »novi stanovnici« koji iz 1606 dolaze na osnovu t. zv. Paštrovičkog privilegija iz Turske.

5) na pr. Vrboska, gdje se zapadni dio mjesta zove Padva po Padovi, gdje su članovi nekih obitelji — Fabio, Ružević, Kanonik — redovito polazili t. zv. pravni studij II reda i postojali bilježnici s pravom vršenja javnih akata i potpisivanja sa siglom V. A. N. P. (di Venata autorita nodaro pubblico).

6) v. Inventar javnih, etc. (Dodatak) 1957, p. 31.

POPIS OPORUKA

1. 1592. 27. siječnja	— Stefano Martinovich
2. 1592. 1. travnja	— Stefano Martinovich
3. 1592. 5. svibnja	— Lucia Velicovich
4. 1599. 23. prosinca	— Stefano Martinovich
5. 1605. 25. kolovoza	— Paulus Coludrovich
6. 1612. 9. studenog	— Nicolo Brescovich
7. 1614. 21. travnja	— Lorenzo Grabossich
8. 1620. 24. ožujka	— Cattarina Sevartich
9. 1621. 16. kolovoza	— Antonio Hranotich
10. 1625. 26. lipnja	— Zuanne Raccovich
11. 1635. 20. kolovoza	— Dobra Muratovich over Radovanovich
12. 1634. 24. prosinca	— Lucrezia Parvaneo
13. 1636. 22. veljače	— Dobra Radovanovich Muratovich
14. 1667. 17. travnja	— fra Simon Gargurich alias Zaninovich
15. 1692. 7. lipnja	— Cristoforo de Rado da Cattaro
16. 1692. 30. srpnja	— Vincenza Madescovich
17. 1692. 2. studenog	— Vincenza Boreo
18. 1694. 28. ožujka	— Antonio Rusio da Curzola
19. 1694. 18. studenog	— Anzola Cenise
20. 1695. 2. siječnja	— Cristoforo de Rado da Cattaro
21. 1695. 21. veljače	— Simon Garbati
22. 1695. 21. veljače	— Simon Garbati
23. 1695. 24. veljače	— don Pietro Ostoggia, can.
24. 1695. 9. travnja	— Simon Garbati
25. 1696. 22. lipnja	— fra Giulio Giaxa
26. 1697. 18. siječnja	— Maddalena Vivichievich
27. 1696. 2. rujna	— fra Giuseppe Zappetta
28. 1697. 27. lipnja	— Margarita Boreo
29. 1697. 11. prosinca	— don Domenico Damiani
30. 1699. 4. siječnja	— Giacomo Vidali
31. 1699. 27. srpnja	— Andriana Cortofila
32. 1700. 9. ožujka	— Pietro Gargurich il Vecchio
33. 1700. 10. rujna	— fra Marco Biondi
34. 1700. 10. rujna	— fra Antonio Lechi
35. 1702. 1. studenog	— Daniel Danielovich
36. 1707. 10. ožujka	— Simon Samohod
37. 1712. 11. veljače	— Tomaso Marinich
38. 1713. 11. siječnja	— Maria Mareoninovich da Lombarda
39. 1713. 22. rujna	— Domenico Tudor qu. Teodoro
40. 1713. 27. listopada	— Nicoletto Madescovich
41. 1714. 10. kolovoza	— Anna Borrelli
42. 1714. 8. decembra	— Zuanne Bodlovich
43. 1726. 4. travnja	— Anzola Luelli da Venezia
44. 1808. 16. lipnja	— Vincenzo Tocigl
45. 1808. 4. srpnja	— Antonio Staimbach
46. 1811. 25. siječnja	— Francesco Zangerolimi di Rovigo
47. 1811. 29. srpnja	— Pietro Ivancovich
48. 1815. 6. svibnja	— Maria Barissich
49. 1815. 21. prosinca	— Antonia Budrovich
50. 1816. 24. lipnja	— Elizabeta Angelini
51. 1819. 16. kolovoza	— Lorenzo Fio

Stari Grad

52. 1606. 19. travnja
53. 1607. 28. travnja
54. 1614. 18. siječnja
55. 1614. 10. veljače

56. 1614. 18. lipnja
57. 1614. 17. prosinca
58. 1615. 22. siječnja
59. 1615. 23. svibnja
60. 1615. 18. lipnja
61. 1617. 17. svibnja
62. 1617. 4. kolovoza
63. 1619. 20. prosinca
64. 1619. 20. listopada
65. 1620. 24. siječnja
66. 1620. 21. ožujka
67. 1621. 29. ožujka
68. 1621. 5. travnja
69. 1621. 30. studenog
70. 1622. 23. veljače
71. 1622. 30. ožujka
72. 1622. 16. travnja
73. 1622. 17. svibnja
74. 1622. 13. studenog
75. 1623. 16. listopada
76. 1623. 26. prosinca
77. 1624. 8. veljače
78. 1624. 15. ožujka
79. 1624. 12. travnja
80. 1624. 2. srpnja

81. 1625. 25. travnja
82. 1625. 4. svibnja
83. 1625. 13. listopada
84. 1626. 28. rujna
85. 1628. 26. ožujka
86. 1629. 22. kolovoza
87. 1629. 24. kolovoza
88. 1631. 17. siječnja
89. 1631. 17. siječnja
90. 1633. 29. kolovoza
91. 1655. 7. svibnja
92. 1811. 2. veljače
93. 1812. 20. lipnja

Vrboska

94. 1584. 6. studenog
95. 1605. 29. listopada
96. 1607. 9. listopada
97. 1607. 26. prosinca
98. 1613. 14. veljače
99. 1620. 1. listopada
100. 1624. 3. srpnja

-- Piero Dujmovich
-- Zuanne Rabanasovich
-- Petronella Budrovich
-- Vicenza Sparglievich alias
Greglich
-- Francesco Barbier
-- Lorenzo Grabassich
-- Margareta Parninovich
-- Camilla Brasgnurich
-- Margareta Carstichievich
-- Nicolo Gelcich
-- Matteo Marinich
-- Lucia Fauro
-- Nicolo Dujmovich
-- Antonio Gazari
-- Petronella Gazoevich Marinovich
-- Francesco Domianovich
-- Steffano Tentor
-- Zorzi Gliubich
-- Perina Domianovich
-- Francesco Barbier
-- Francesca Carcich
-- Francesco Domianovich
-- Cattarina Ganzich
-- Nicolo Marinich
-- Maria Bonin
-- Margarita Puletich
-- Nicolo Sabich
-- Lucrecia Biloslavich
-- Mattio Pleschignich alias
Gargurovich
-- Domenega Matievich
-- Domenega Matievich
-- Zorzi Dujmovich
-- Tadeo Gramotoreo
-- Margarita Giurinich
-- Margarita Lucoevich
-- Pietro Puletheo
-- Lucretia Biloslavich
-- Nicolo Bratanich da Verbagno
-- Zorzi Dojmiceo
-- Maria Stancich
-- Giulia Corner Bervaldi
-- Antonio Dominis

-- Domenega Bratic
-- Michiel Grabosiev
-- Domenega Zoranich
-- Francesco Giurich
-- Piero Boglich
-- Gabriel Zuzetich
-- Nicolo Tagliuracich alias
Sassonich

101. 1629. 28. srpnja
102. 1624. 1. listopada
103. 1627. 27. ožujka
104. 1626. 17. travnja
105. 1626. 21. siječnja
106. 1629. 25. ožujka
107. 1635. 29. ožujka
108. 1783. 14. kolovoza
109. 1809. 21. prosinca

Jelsa

110. 1619. 28. kolovoza
111. 1639. 28. srpnja
112. 1639. 28. srpnja
113. 1758. 1. prosinca
114. 1768. 25. studenog

115. 1769. 30. svibnja
116. 1799. 7. srpnja
117. 1812. 4. srpnja

Vrbanj

118. 1741. 4. listopada
119. 1743. 3. travnja
120. 1754. 6. kolovoza
121. 1788. 25. travnja
122. 1808. 1. srpnja
123. 1810. 25. studenog

Dol

124. 1605. 28. svibnja
125. 1614. 30. listopada
126. 1816. 8. kolovoza

Grablje

127. 1812. 17. srpnja
128. 1813. 22. studenog
129. 1813. 12. prosinca
130. 1814. 19. veljače

Brusje

131. 1815. 23. veljače

Svirče

132. 1815. 8. ožujka

Pitve

133. 1712. 7. ožujka
134. 1800. 31. ožujka

Vrisnik

135. 1627. 7. veljače

Sučuraj

136. 1734. 13. ožujka
137. 1615. 26. veljače

— Lorenzo Rusnovich
— Marin Iscrin
— Cattarina Brescovich
— Cattarina Brescovich
— Cattarina Bachich
— Catarina Domianich
— Margarita Bratic
— Mattio Dubocovich
— Don Michiel Milatich Stipissich

— Maddalena Caticich
— Michiel Cerinich da Dumno
— Lucia Cerinich da Dumno
— Vincenza Haracich
— Giustina Hlapcich detta Colten-
cich
— Domenico Splivalo
— Domenico Torre Caticceo
— Bernardo Angelini

— Mattio Buratovich
— Maddalena Burat
— Zuanne Usotich
— Steffano Ragich
— Lucrezia Radich
— Zorzi Stipejkovich detto Tarmon-
tana

— Piero Gelusich
— Piero Marianovich
— Antonio Stancich
-- Zorzi Zaninovich
— Giacomo Petrich Gruiza
— Antonio Zaninovich
— Domenico Tomcich

— Nicolo Hure

— Steffano Milotich

— Nicollo Dubocovich
— Mattio Tabach

— Giacomo Bilicich

— Pietro Andriasevich
— Michiel Buchich

Vis

138. 1636. 20. travnja	— Vis, Zuanne Raccovich
139. 1636. 5. studenog	— Vis, Margareta Vranicich
140. 1656. 27. ožujka	— Vis, Domenego Caramanovich
141. 1666. 21. listopada, Vis	— Vis, Zorzi Cvitcovich alias
Bartucevich
142. 1666. 30. rujna	— Kut, Francesco Surduja
143. 1692. 20. studenog	— Komiža, Margarita Zorotovich
144. 1711. 31. prosinca	— Kut, Margarita Chichagl
145. 1712. 1. lipnja	— Komiža, Pietro Ruzurich alias
Cichatich
146. 1716. 23. srpnja	— Komiža, Mattio Mardeschich